

Les opinions expressades en aquest comunicat pertanyen exclusivament a aquesta Comissió. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació.

TERCER COMUNICAT DE LA COMISSIÓ DE DEFENSA

La Comissió de Defensa dels Drets de la Persona de l'ICAB ha continuat l'observació del judici oral que se segueix davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, causa especial núm. 3/20907/2017, i en relació a les sessions corresponents a **l'última fase de la prova testifical** practicada, a partir del 15 de març i fins al final, passem a denunciar novament diverses vulneracions de normes de procediment i del dret de defensa, que al nostre entendre constitueixen una violació de l'article 6 del Conveni Europeu de Drets Humans, així com de l'article 24 de la Constitució espanyola.

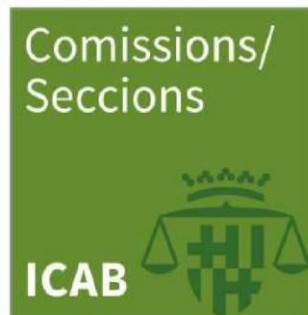
Com a consideració prèvia, hem de manifestar el nostre rebuig al manteniment de la presó provisional per a nou dels acusats, que porten ja més d'un any i mig privats de llibertat. Entenem que aquesta situació constitueix una vulneració escandalosa del principi de presumpció d'innocència i del dret de defensa que està condicionant la present causa judicial, tal com venim denunciant des del nostre primer comunicat.

Els problemes de calendari i horari de les sessions, que denunciàvem en el nostre segon comunicat, s'han vist alleugerits a partir del moment que el tribunal va constatar la impossibilitat d'evitar la coincidència del judici oral amb els processos electorals de 28 d'abril i 26 de maig. En canvi, s'han vist agreujats de forma extraordinària les situacions conflictives provocades per l'actitud cada vegada més autoritària, discriminatòria i repressiva del dret de defensa adoptada pel president del tribunal.

En relació a la fase final de la **prova testifical**, sessions 18 a 44, interessa fer les consideracions següents:

Primera.- Tracte discriminatori dels testimonis de la defensa en relació als de l'acusació.

L'actitud del tribunal amb els testimonis proposats per les defenses ha contrastat de forma evident amb la insòlita permissivitat amb que s'ha comportat amb els testimonis de l'acusació. De forma discriminatòria, el president ha aplicat als interrogatoris dels testimonis de descàrrec uns criteris d'un rigor processal summament restrictiu, acompanyat d'un tracte sovint desconsiderat envers el declarant. En aquest sentit, no podem deixar d'assenyalar la insòlita

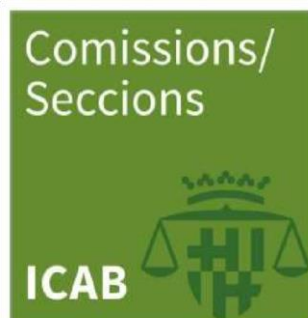
Les opinions expressades en aquest comunicat pertanyen exclusivament a aquesta Comissió. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació.

exhibició de gestos i expressions d'incomoditat o d'ostensible incredulitat, per part d'alguns dels membres del tribunal, davant de determinades manifestacions de testimonis de la defensa.

Segona.- El tribunal i la prova testifical de les acusacions.

Ha quedat de manifest la complaença amb que el president ha permès que els membres dels cossos de seguretat de l'estat expliquessin extensament i amb tot luxe de detalls les seves vivències, sensacions i valoracions sobre els fets de la causa en les seves respostes a les parts acusadores, mentre que a l'hora de ser interrogats per les defenses aparentessin ser víctimes d'una sobtada pèrdua de memòria. En la majoria dels casos, el tribunal ha manifestat una permissivitat absoluta davant l'actitud, sistemàtica i concertada dels agents de les forces de seguretat consistent en contestar a les preguntes de la defensa amb respostes evasives, tals com "*no recuerdo, no es de mi competencia, lo que diga el informe*". En canvi, el testimoni senyor Mestre, entre d'altres, quan va intentar eludir una pregunta del fiscal va ser objecte d'una severa amenaça d'imputació de fals testimoni per part del president.

El mateix tracte discriminatori s'observa en l'aplicació del criteri, que el president del tribunal explicitat en nombroses intervencions al llarg de la pràctica de la prova testifical, consistent en limitar les declaracions testificals a l'exposició objectiva dels fets coneguts directament pel testimoni, sense fer-ne valoracions ni expressar opinions subjectives al respecte. La Comissió podria estar d'acord, en general, amb aquest criteri. Però considera inacceptable, per discriminatori, que aquesta doctrina s'hagi aplicat únicament i de forma extremadament restrictiva a la prova testifical de les defenses. Malgrat les proclamacions del president, el cert és que en els testimonis de l'acusació hi trobem nombrosos exemples de descripció de fets dels quals només en tenien coneixement per informació de tercers o pels mitjans de comunicació. Cap dels testimonis de càrrec, ja siguin secretàries judicials, simples números de la guàrdia civil i la policia nacional, o comandaments al més alt nivell d'aquestes institucions armades, s'ha privat d'acompanyar la seva narració dels fets objecte de debat amb valoracions subjectives, i d'extreure'n conclusions generals més pròpies d'un peritatge que de la prova testifical, sense que s'hagi produït en la gran majoria dels casos cap intervenció correctora per part del president. Expressions com la "*massa*", "*murallas humanas*", "*miradas de odio*", "*tumulto*" o "*actitud agresiva*", referides als manifestants, han estat repetides fins a la sacietat. Especialment significativa en aquest sentit, entre d'altres, és la declaració del tinent coronel de la guàrdia civil Daniel Baena, prestada en la sessió del 26 de març, que va convertir la seva testifical en una veritable pericial d'intel·ligència, incorporant a la seva declaració fets i valoracions que només apareixien en els atestats policials procedents de la instrucció del Jutjat 13 de Barcelona, no obstant haver estat aquests expressament desproveïts de tot valor provatori per decisió del propi tribunal. El mateix Daniel Baena va poder dedicar bona part de la seva llarguíssima

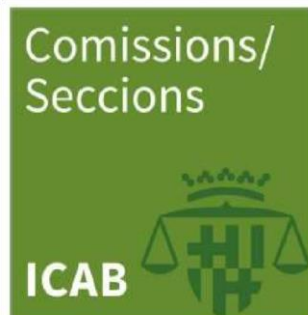

Les opinions expressades en aquest comunicat pertanyen exclusivament a aquesta Comissió. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació.

declaració a fer valoracions sobre la situació política i social de Catalunya durant els mesos de setembre i octubre del 2017, que va arribar a qualificar de "període insurreccional" i de "polvorí", i on "qualsevol petit incident podia derivar en una escalada incontrolable de violència", sense ser interromput.

Tercera.- El tribunal i la prova testifical de les defenses.

En contrast flagrant, la pràctica de la prova testifical proposada per les defenses s'ha caracteritzat per un seguit d'incidències provocades per les formes autoritàries, i molt sovint arbitràries, del president del tribunal. Entestat aparentment en controlar les declaracions dels testimonis per evitar que derivessin en manifestacions polítiques, el seu constant intervencionisme en forma d'interrupcions, retirades de la paraula, amonestacions i advertències d'accions penals o disciplinàries contra els declarants, han arribat a coartar i en alguns casos impedir la lliure expressió del testimoni, en detriment dels drets de defensa dels acusats. A títol d'exemple, podem assenyalar els incidents produïts en la sessió 36, del 25 d'abril, quan el senyor Enoch Albertí, catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona, intentava explicar, a preguntes de la defensa, el contingut del "Libre Blanc", document obrant en la causa com prova de l'acusació i del qual era coautor. En el moment que intentava exposar els diferents punts de vista plantejats en el text sobre el dret a l'autodeterminació, el president li va retirar la paraula de forma desconsiderada, tot recriminant-li que pretengués donar lliçons de dret constitucional a la sala, actitud que va qualificar literalment d'"insult al tribunal". Un altre greu incident es va produir en la declaració dels senyor Ramon Font, quan aquest, després de ser comminat pel president a limitar-se a contestar amb un "sí" o "no" a una pregunta de l'advocacia de l'Estat, va demanar si podia afegir algun comentari al simple monosíl·lab. L'airada resposta que va rebre va ser que deixés de fer perdre el temps al tribunal, sota l'amenaça de conseqüències legals. El capteniment autoritari del president i la seva predisposició hostil als plantejaments ideològics independentistes es va manifestar sobre tot en la sessió 44, del 14 de maig, última de la pràctica de la prova testifical de la defensa. La declaració de l'advocat senyor Lluís Matamala va provocar, tot just iniciada, una violenta reacció del president en demanar el declarant autorització per expressar-se en català. Sense deixar-li acabar la frase, el president el va tallar, advertint-lo que, si no volia contestar en castellà a les preguntes de les parts, ja podia abandonar la sala i assumir les conseqüències legals de la seva negativa. Davant l'intent de rèplica del testimoni, li va silenciar el micròfon, a la vegada que l'amenaçava amb expulsar-lo de la sala, amb les corresponents accions disciplinàries. En la mateixa sessió, l'interrogatori de la professora de filosofia senyora Marina Garcès es va desenvolupar enmig d'una confrontació dialèctica permanent amb el president, que va començar retraient-li una referència trivial a la seva relació amb el Sr. Cuixart, va continuar impedit-li que consultés les notes que portava i

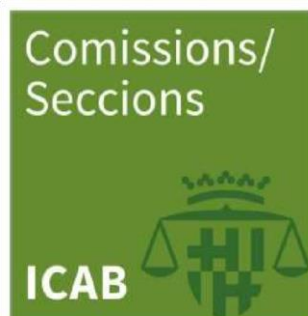
Les opinions expressades en aquest comunicat pertanyen exclusivament a aquesta Comissió. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació.

va tallar-la constantment cada vegada que incorporava a la seva declaració percepcions subjectives o estats d'ànim personals. L'actitud del president va arribar a provocar en aquest cas la impossibilitat de continuar l'interrogatori per part de l'advocat de la defensa. En una valuació general de la prova testifical, hem de constatar nombrosos episodis de discriminació del tribunal contra els testimonis aportats per les defenses, tant pel que fa al tracte rebut com pel que fa als criteris aplicats per impedir la llibertat d'expressió dels declarants.

Quarta.- Vulneracions del dret de defensa i del lliure exercici de l'advocacia.

La decisió del tribunal de no permetre contrastar en el curs dels interrogatoris les declaracions testificals amb el contingut dels documents, escrits o audiovisuals, incorporats a la causa, es va voler justificar per una suposada necessitat d'agilitar el desenvolupament del judici oral. En la pràctica, aquesta decisió ha resultat ser, com era d'esperar, un impediment insalvable per poder qüestionar l'espontaneïtat i la veracitat dels testimonis. Els advocats de la defensa, impeditos d'aplicar l'habitual pràctica forense de contrastar les declaracions testificals amb altres mitjans de prova d'una objectivitat irrefutable, s'han vist desposseïts d'una poderosa eina per rebatre una declaració perjudicial per als seus interessos, posant de manifest la seva falsedat de forma immediata. Malgrat les reiterades i enèrgiques protestes de les defenses, el tribunal ha mantingut el seu criteri, provocant un dany irreparable al dret de defensa. Desenes de testimonis de l'acusació han pogut prestar, sense ser contradits, unes declaracions manifestament preparades, amb respostes uniformes guarnides amb els mateixos adjectius, i freqüentment contradictòries amb declaracions anteriors en fase d'instrucció o amb l'evidència de les imatges d'un vídeo. Amb aquesta forma de dirigir el judici oral s'ha aconseguit ocultar la disciplinada submissió dels membres dels cossos de seguretat a les tesis sostingudes per l'acusació, i s'ha dificultat demostrar la seva parcialitat i la improcedència del seu testimoni.

El dret de defensa dels acusats s'ha vist igualment afectat per les limitacions imposades als advocats defensors en l'exercici de la seva funció. El president del tribunal ha infringit en nombroses ocasions el principi d'igualtat d'armes entre les parts, impeding als advocats de la defensa formular preguntes als testimonis sobre determinades qüestions, respecte de les quals les parts acusadores havien pogut interrogar sense cap impediment ni limitació. Aquesta actitud discriminatòria va quedar ben palesa en la declaració, el dia 27 de març, de la senyora Helena Catt, portaveu d'un equip d'observadors internacionals, a qui es va impedir explicar el seu informe, o en la del senyor Javier Pacheco, secretari general de les Comissions Obreres de Catalunya, en la sessió 39 del sis de maig, a qui es va impedir contestar a la pregunta formulada per la defensa sobre si la seva organització havia signat el Pacte pel Dret a Decidir, pregunta declarada impertinent, malgrat referir-se a un fet contingut en els escrits d'acusació.

Les opinions expressades en aquest comunicat pertanyen exclusivament a aquesta Comissió. L'opinió oficial del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona l'expressa la Junta de Govern de l'ICAB d'aquesta corporació a través dels comunicats signats pel Departament de Comunicació.

Cinquena.- Manca d'imparcialitat del tribunal.

La forma en que el tribunal ha dirigit la pràctica de la prova testifical ha posat de manifest la seva manca d'imparcialitat, en especial pel que fa a l'actuació del president, i justifica sobradament les recusacions formulades per les defenses i no ateses. L'actuació del president ha estat en múltiples ocasions discriminatòria, sempre en perjudici dels interessos de la defensa, en el tracte als testimonis i en els criteris aplicats per declarar la pertinença dels interrogatoris. Els advocats de la defensa s'han vist sovint limitats en l'exercici de la seva funció per una presidència extremadament autoritària, que no ha admès rèplica ni debat sobre les seves decisions, i fins i tot els ha impedit la formulació raonada de les protestes que s'han vist obligats a fer constar. Expressions com *"no me discuta"*, *"no voy a debatir con usted"*, *"haga otra pregunta"* han estat la resposta constant a qualsevol intent d'argumentar la discrepància per part de les defenses. L'hostilitat i el menysteniment del president, molt evident pel que fa als advocats del senyor Cuixart, ha provocat incidents tan significatius com el seu comentari ben audible *"mucho mejor así"*, en resposta a la manifestació de l'advocat senyor Salellas de que s'abstenia de fer més preguntes al seu testimoni, avorrit de que totes li fossin declarades impertinents. Aquesta pressió sobre les defenses, que hem de qualificar d'agressió al lliure exercici de l'advocacia, ha tingut reflex en la premsa ("La Vanguardia" del dia 15 de maig), on invocant fonts del propi tribunal, no desmentides, es fa referència al *"profundo malestar"*, que provoca entre els seus membres l'estratègia de la defensa del senyor Cuixart, i el mal comportament d'advocats i testimonis, que es considera "intolerable" i una "provocació" que frega amb conductes susceptibles de ser sancionades d'acord amb el codi deontològic de l'advocacia.

Barcelona, dos de juny de 2019.